Așadar, cel pe care l-ați văzut la TVR în „Teatrul memoriei" și în „Nemuritoarele personaje ale teatrului", cel care a scris *Teatrul memoriei, Roșu și aur, Actorul pe drumul fără întoarcere, „Livada de vișini", teatrul nostru, Ultimul sfert de secol teatral, Uitarea, Peter Brook. Spre teatrul formelor simple,* profesorul de la Sorbona și Louvain, criticul care scrie în faimoasele reviste din lumea întreagă și conferențiază în toate cele patru puncte cardinale ale teatrului universal, George Banu, este *doctor honoris causa* al Universității de Artă Teatrală și Cinematografică din București. Toga și toca nu l-au schimbat pe prietenul nostru, au subliniat, poate, o clipă, faptul că, deși ne e apropiat, el, George Banu, este un membru al elitei acestei lumi, un om pe care-l iubim și care ne onorează cu prietenia sa.

Delia VOICU

Mentorul cu chip shakespearian

La început, **George Banu** a fost, pentru mine, doar o reputație. Una copleșitoare. Un om cu renume, un model abstract, un teatrolog cu destin unic, ajuns „pe o undă de grație" în Parisul Artei dintotdeauna, croindu-și acolo un drum strălucit, de care nici un alt om de cultură român dedicat scrisului despre teatru – cu excepția lui Eugen Ionescu – nu știu să mai fi avut vreodată parte. Un intelectual care, plecând din țara natală, avea să-și împlinească o binecuvântată vocație.

Reputația a prins apoi chip, un chip luminos și jovial, radiind acea căldură umană și acea înțelepciune cu care Shakespeare l-a înzestrat pe Prospero – chip despre care s-ar putea într-adevăr spune, cum el însuși afirmă, că e „făcut din materia spectacolelor pe care le-a văzut".

În anii din urmă, am avut bucuria de a-l citi pe George Banu și *altfel* decât un lector obișnuit. Și asta pentru că m-am aplecat asupra câtorva dintre scrierile lui nu numai cu nerăbdarea de a-l redescoperi, de fiecare dată, pe vestitul exeget al atâtor pagini de istorie și teorie teatrală universală și autohtonă, ci și cu sfiala, aș zice chiar teama, justificată, a traducătorului chemat să obțină o imagine, o tălmăcire pe cât cu putință fidelă înțelesurilor unui text și, mai ales, valorilor lui stilistice, expresivității lui. Căci, înainte de a fi un critic de autoritate ori un „îndrăgostit de teatru", cum frumos l-a numit cineva, George Banu este, cu certitudine, un scriitor. Traducătorului îi revine, așadar, o dublă misiune: aceea de a păstra intactă limpezimea ideilor, coerența argumentației, de a marca saltul, uneori spectaculos, de la analiza cazului particular la generalitatea unei concluzii, și aceea de a găsi echivalențe pentru metaforele care îi înnobilează discursul, pentru subtilitatea comentariului, pentru turnura atât de elegantă a frazei.

Scrisul lui George Banu face mai mult decât să-l exprime: *îl definește*. Îl definește ca autor și ca personaj al propriilor sale creații; se cuvine, prin urmare, ca traducătorul să restituie portretul acestui personaj, așa cum se profilează el dinapoia rândurilor și printre ele: un analist minuțios, atent la nuanțe, care pune sub lupă o piesă, un spectacol, un regizor, un actor, deslușind înțelesuri uneori

bine ascunse, dar și un om care se implică deseori nu doar ca observator, ci și ca protagonist al evenimentelor consemnate (pitorescul unor relatări, nostalgia evocării unor clipe de neuitat, trăite de-a lungul anilor alături de personalități legendare ale scenei – ca Tadeusz Kantor, Jerzy Grotowski, Giorgio Strehler, Peter Brook sau Lucian Pintilie, Radu Penciulescu, Andrei Șerban ori Silviu Purcărete – fac farmecul multor pagini); în sfârșit, un autor care știe să surprindă o atmosferă, să creioneze o siluetă fugară sau să circule nestingherit printre meridianele și epocile Teatrului, aruncând punți peste timp și sintetizând într-un paragraf esența unei mișcări artistice complexe.

Cu timpul, George Banu a devenit pentru mine, cu adevărat, un mentor exigent, al cărui ritm de lucru și prag de cunoaștere m-au obligat la un efort creativ susținut, împlinit printr-o creștere interioară neîncetată. Productiv și perfecționist, niciodată împăcat de varianta finală, căutând să cuprindă din zbor *semnificația ultimă*, cea abia sosită în realitate, George Banu mi-a arătat pe viu ce înseamnă tensiunea de a fi deopotrivă în *istorie* și în *actualitate*.

Îi mulțumesc că m-a ales să-i fiu „acompaniator", un cuvânt bogat și gingaș, împrumutat de la Nina Berberova, cuvânt care ne este amândurora drag...

George BANU

Curriculum vitae

Locul și data nașterii: București, 22 iunie 1943

Studii:

- Liceul „Bogdan Petriceicu Hasdeu" Buzău
- Absolvent al I.A.T.C. „I. L. Caragiale", Secția Teatrologie – Filmologie
- Doctor în Estetică al I.A.T.C. „I. L. Caragiale" (1972)
- Doctor al Universității Sorbona (1977)
- Doctor de Stat – Paris (1983)

Activitate profesională:

- Asist. univ. la I.A.T.C. „I. L. Caragiale" (1968–1973)
- Prof. univ. dr. la Universitatea Sorbona (Paris, Franța) și la Universitatea Louvain la Neuve (Belgia), din 1974 până în prezent
- Președinte al Asociației Internaționale a Criticilor de Teatru (A.I.C.T.) – ales pentru trei mandate succesive
- Președinte de Onoare al Asociației Internaționale a Criticilor de Teatru (A.I.C.T.)
- Director al Academiei Experimentale de Teatru, Paris (1991–2000)
- Membru în *board* și colaborator al unor prestigioase publicații: *Secolul 20, Teatrul, Teatrul azi, România literară, Contemporanul (România), Travail Théâtral, Alternatives Théâtrales, Art Press, L'Art du Théâtre, El Publico, Etudes Théâtrales*
- Membru în jurii, inițiator și moderator de colocvii, seminarii, ateliere la cele mai importante festivaluri și manifestări teatrale din lume